Ad – Soyad:

Tarih:

Puslu: Bu sayfa senin defter notun. Kuralı okuyup defterine geçir.

Yay Ayraç

Açıklama

Bir sözü açıklarken açıklamayı yay ayraç içine alırız.

Yeri

Ayraç, açıklanan sözün hemen arkasına konur.

Okurken

Ayraç içindeki sözü biraz daha alçak sesle okuruz.

ÖRNEK

Kent (şehir) çok kalabalıktı.

Mektubu PTT'ye (postaneye) verdik.

Dedem (annemin babası) bize geldi.

Açıklama mı? Onu ayraç içine al.

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Başlığa ve resme bak; sonra oku.

Sözlükle Tanışıyorum

Türkçe dersinde öğretmenimiz herkese birer sözlük dağıttı. Sözlüğü açınca sözcüklerin alfabetik sırayla dizildiğini gördük. Her sözcüğün yanında anlamı yazıyordu. Bazı sözcüklerin birden fazla anlamı vardı. Sayfaların üst köşesinde de sözcükler yazılıydı.

Öğretmenimiz bir oyun önerdi. Tahtaya yabancı olduğumuz bir sözcük yazacak, biz de onu sözlükte arayacaktık. İlk aradığımız sözcük pusulaydı. Önce ilk harfine, sonra ikinci harfine baktık. Mert sözcüğü herkesten önce buldu. Pusulanın yön bulmaya yarayan bir araç olduğunu okudu.

Sonra her birimiz kendi sözcüğünü aradı. Ben ferah sözcüğünü buldum. Anlamı geniş ve rahat demekti. Sözcüğün anlamını defterime yazdım. Sözlük sayesinde bilmediğimiz sözcüklerden korkmayacaktık. Artık okurken bir sözcüğe takılınca hemen sözlüğe bakacaktık.

1 Okumadan önce: başlığa ve resme bak. Metin ne anlatıyor olabilir?

Tahminim: _____

Okuduktan sonra: tahminin doğru çıktı mı? ○ evet ○ kısmen ○ hayır

Sözcüklerin anlamlarını okurken biraz yavaşla.

Metni ikinci kez okuman kaç dakika sürdü? _____

Ad – Soyad:

Tarih:

Puslu: Cevabı metinde ara; kendi cümlenle yaz.

1 Metne dön, soruları cevapla. Cevabını cümleyle yaz.

1. Sözlükte sözcükler nasıl dizilmişti?

2. Pusula ne işe yarar?

3. Ferah sözcüğünün anlamı neydi?

4. Metnin konusu nedir?

5. Metnin ana fikri nedir?

6. Sen sözlükte hangi sözcüğü aramak isterdin?

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Bilmediğin sözcüğün anlamını cümlesinden çıkar.

1 Sözcüğün anlamını metinden tahmin et, satıra yaz.

alfabetik	Sözlüğü açınca sözcüklerin alfabetik sırayla dizildiğini gördük. _____
yabancı	Tahtaya yabancı olduğumuz bir sözcük yazacak, biz de onu sözlükte arayacaktık. _____
ferah	Ben ferah sözcüğünü buldum. _____
takılmak	Artık okurken bir sözcüğe takılınca hemen sözlüğe bakacaktık. _____

2 Sözcükleri alfabetik sıraya diz.

1.	2.	3.	4.

Seçtiğin bir sözcüğü cümle içinde kullan:

_____

_____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Açıklamayı bul, ayraç içine al.

1 Açıklama yapan sözler yay ayraç içine yazılır.

Cümledeki bir sözü açıklamak için yay ayraç ( ) kullanılır.
Ayraç içindeki söz, cümleye ek bilgi verir.
Ayraç, açıklanan sözün hemen arkasına konur.

2 Açıklamayı yay ayraç içine alarak cümleyi yeniden yaz.

ÖRNEK
Madde başı sözlükte anlamı verilen sözcük kalın yazılır
→ Madde başı (sözlükte anlamı verilen sözcük) kalın yazılır.

Pusula yön bulma aracı cebimdeydi
_____

Ankara başkentimiz güzel bir şehirdir
_____

Nermin Hanım kütüphanecimiz bize kitap verdi
_____

Karagöz gölge oyunu çok eğlenceliydi
_____

Mektubu PTT postane ile gönderdik
_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Ayraç içindeki sözleri dikkatle dinle.

1 Öğretmenin okuduğu cümleleri dikkatle dinle.

ÖĞRETMEN OKUR: Her cümleyi iki kez okuyun; ikincisinde çocuk yazsın.

2 Duyduğun cümleyi satıra yaz. Noktalama işaretlerini unutma.

1 _____

_____

2 _____

_____

3 _____

_____

4 _____

_____

5 _____

_____

6 _____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Yazmadan önce sözcüklerin anlamını düşün.

1 Sözlükten öğrendiğin iki sözcüğü kullanarak kısa bir yazı yaz.

kitap

büyüteç

kalem

Hangi sözcükleri öğrendin? Anlamları ne? Nerede kullanırsın?

2 Yazına bir başlık koy, sonra dört cümle yaz.

Başlık: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

3 Açıklama yaptıysan yay ayracı kontrol et.

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Önce dikkatle dinle, sonra düşünceni nedeniyle anlat.

1 Öğretmenin okuduğunu dinle. Kutuyu işaretle, son soruyu sözlü cevapla.

ÖĞRETMEN OKUR:
Türkçenin ilk sözlüklerinden birini Kaşgarlı Mahmut yazdı. Adı Divanü Lügati't–Türk'tür. Türk boylarını gezip sözcükleri topladı. Bu sözlük yaklaşık bin yıl önce yazıldı.

Bu metin ne hakkında? ☐ ilk sözlüğümüz ☐ bir masal

Metnin ana fikri nedir?
☐ dilimizin çok eski bir geçmişi var ☐ sözlükler ağırdır

Sözlüğü kim yazdı? ☐ Kaşgarlı Mahmut ☐ Nasreddin Hoca

Sence Kaşgarlı Mahmut sözcükleri neden toplamış? sözlü

2 Konuşma planı: anlatacaklarını sırala.

1. Sözlüğü ne zaman kullanırsın?
2. Bugün hangi sözcüğü öğrendin?
3. Sözlüğü arkadaşına nasıl tanıtırsın?

3 Anlatırken bunlara dikkat et.

- Yeni öğrendiğin sözcükleri kullan.
- Konuşurken acele etme.
- Dinleyenlerin sorularını yanıtla.

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Büyük harfle başlayan sözcük cümlenin başıdır.

1 Sözcükleri kes. Her satırdaki sözcüklerle anlamlı bir cümle kur.

dizilir | sırayla | Sözlükte | alfabetik | sözcükler

yarar | bulmaya | Pusula | yön

öğrendim | bir | Yeni | sözcük

2 Kartları kes, sırala ve cümleyi satıra yaz.

1 _____

_____

2 _____

_____

3 _____

_____

Ad – Soyad: Tarih:

Puslu: Burada doğru cevap yok; kendini dürüstçe değerlendir.

1 Bu hafta neler yapabiliyorsun? Her satırda bir yüzü işaretle.

	yapabiliyorum	biraz	tekrar bakmalıyım
Yay ayracı açıklama için kullanabiliyorum.	☺	😐	☹
Sözlükte sözcük bulabiliyorum.	☺	😐	☹
Okuduğum metnin ana fikrini bulabiliyorum.	☺	😐	☹
Yeni öğrendiğim sözcükleri cümlede kullanabiliyorum.	☺	😐	☹

2 Bu haftanın rozetini boya.

3 Bu hafta en çok hangi yaprağı sevdin? Adını yaz.

_____

_____

_____